

UNA ALTRA ONU I UN ALTRE DRET INTERNACIONAL S'EN POSSIBLES

VEÏNATGE UNIVERSAL, DEMOCRÀCIA GLOBAL, DRET GLOBAL

JOSÉ IGNACIO GONZÁLEZ FAUS

Barcelona

Tractant de mostrar que “un altre món és possible”, potser cal inventar i imaginar dissenys per al camp de l'economia. En els camps de la política i del dret aquests dissenys existeixen ja; el que passà, però, és que després d'acceptar-los, no es va voler posar-los en pràctica.

Aquests dissenys buscaven que el món funcionés tal com sabem que funcionen els països que (malgrat mil deficiències) funcionen millor, és a dir: d'una manera democràtica i no tirànica ni dictatorial. I amb una mínima “Constitució” acceptada i aprovada per una gran majoria i, per això, modificable, sí, però inviolable mentre estigui en vigor.

Buscaven, doncs, que no hi hagués en el món imperis, que són a nivell global el que els dictadors són a nivell local. Buscaven també que el món funcionés com una democràcia que, per ser veritablement, ha de ser neta: sense que determinats poders econòmics comprin vots com va ocórrer tantes vegades en els orígens de les democràcies. Aquests poders tàcits foren ahir els terratinents i avui, a nivell mundial, ho serien les multinacionals i els interessos petrolers.

Aquest “un altre món possible” és senzillament un món en què s'ha democratitzat l'estructura internacional del planeta. I aquest “un altre món” no sols és possible sinó, en el terreny que ara ens ocupa, necessari. El món necessita una autoritat mundial. I aquesta autoritat només serà possible si és democràticament triada i no deu la seva legitimació ni als diners ni a les armes.

Doncs bé: la creació de l'ONU, feta en acabar la segona guerra mundial, i amb bastant bona voluntat davant l'impacte de la tragèdia que els humans havíem produït al planeta, intentava sortir a l'encontre d'aquest problema. Però ja llavors, i malgrat la seriositat de la qüestió, les inevitables lluites humanes de poder, van impedir donar a les Nacions Unides una estructura autènticament democràtica i justa. Es van acceptar determinades limitacions pensant que “val més això que res” i que, fins i tot amb els seus defectes, la nascuda ONU podria ser “un primer pas”.

Avui aquell primer pas s'ha convertit en paràlisi. Per tant: per a un veïnatge universal amb uns mínims globals de llibertat, de justícia i de pau, res és més necessari que una reforma profunda de l'estructura de les Nacions Unides. Necessitem una ONU que

a) sigui una veritable autoritat mundial amb funcionament democràtic (sense que es limiti a ser manipulada per justificar vel·lèitats de l'imperi). I que
b) tingui reservat tot o gairebé tot l'exercici de la força defensiva. És a dir: que sigui veritablement una Organització de Nacions Unides i no una organització de Nacions sotmeses (ONS, que és com hauria d'anomenar-se l'ONU actual).

Això suposa que els països pertanyents a l'ONU accepten uns mínims pactes relatius als drets humans i accepten també una autoritat mundial distinta de la pròpia.

Això suposa també que es compleix l'article 25 de la Carta actual de Nacions Unides pel qual els membres de l'ONU “convenen a acceptar i complir les decisions del Consell de Seguretat” (= CS). Qui diria que això forma ja part del nostre dret internacional actual?

Perquè això sigui possible cal

- * modificar la composició del CS fent-la més consonant amb la realitat demogràfica del planeta;
- * suprimir el dret de veto dels vencedors, que és una vergonya democràtica;

- * i posar unes condicions mínimes per ser membre del CS. Per exemple: haver subscrit els convenis de desarmament i drets humans, acatar les decisions de la Cort Suprema de Justícia, no tenir deutes amb l'ONU(1); potser també tenir unes despeses militars inferiors al 3% del PIB propi...

Tot això és possible. No són coses de les quals es diu que no sabem com funcionaran. Només fa falta voluntat per posar-ho en pràctica. Fins ara el treball de Nacions Unides ha estat sempre bloquejat i manipulat pels països més poderosos que, a més a més, solen ser els més morosos en el pagament de les seves quotes i (en el cas dels EUA) no accepten sotmetre's a cap tribunal

mundial distint dels propis(2). Aquests són els que després es mostren disposats a bombardejar quan un país que no els agrada incompleix una determinada resolució de Nacions Unides!

Una ONU així seria la veritable responsable de la solució de conflictes. Per a això bastaria de començar per complir moltes coses ja legislades amb anterioritat, i que han estat lletra morta, o dret mort. En concret, l'article 26 de la Carta actual de l'ONU diu que els membres del Consell de Seguretat són els encarregats d'elaborar plans per establir un sistema de regulació d'armaments, tractant que els recursos econòmics i humans destinats a les armes siguin els mínims. Tot això és preciós, però resulta lletra morta quan els membres permanents del CS són precisament les potències nuclears i els que més gasten en armament! És la falta de voluntat humana el que converteix la lletra vàlida en dret mort.

A més a més, i només per anar començant, s'ha parlat que cada país aportí una part de les seves despeses militars (l'1 o el 2%) a les Forces de Manteniment de Pau (aquests inútils cascos blaus que avui fan riure). Es proposa establir un impost sobre el valor de les exportacions d'armes, mentre aquestes pervisquin, i alguns parlen de crear un Servei Civil Internacional substitutori (?). També això seria possible si hi hagués voluntat: però avui per avui aquesta no existeix: i com existirà si prop del 90% de les armes venudes en el món són venudes pels països membres permanents del CS? Almenys que quedi clar que es tracta de falta de voluntat, no d'impossibilitat objectiva.

Quan no hi ha voluntat les coses són gairebé més difícils que quan hi ha voluntat de debò i no es veuen els camins: perquè en aquest últim cas, aquests camins acaben trobant-se. La nostra major força és que la guerra és increïblement cara i la pau resulta molt més barata, de manera que, en el futur, i en un món (ben o mal) globalitzat la prosperitat tan anhelada no serà possible per a ningú si no hi ha pau.

Com a exemple, els grans absurds del nostre món: els grans problemes de salut, alimentació i educació tenen en l'actual ONU un cost anual que és la centèsima part del que gasten anualment els estats en qüestions militars. El pressupost global de tota l'ONU equival més o menys al d'un bombarder B2. I l'absurd major: el 1995, en el cinquantè aniversari de la carta de Nacions Unides, hi havia en el món (prescindint ara de les bombes atòmiques) 45.000 avions de combat; 172.000 tancs; 155.000 peces d'artilleria; més de 1.000 grans vaixells de guerra, 700 submarins i milions de rifles, morters i

altres artefactes bèl·lics. Tots els poderosos que es declaren "amants de la pau" coincidiran que el seu desig és no haver d'utilitzar aquestes amenaces atroces. Quin sentit té, doncs, gastar tant a produir-les, quan cada minut moren de fam més de cent nens?

Perquè té desgraciadament un únic sentit i és allò que Nietzsche va anomenar "la voluntat de poder".

En aquest context resulta indignant, i és un crim contra la humanitat, que precisament els països més culpables que l'ONU no hagi funcionat siguin els que després pretenen emparar els seus bombardejos i els seus terrorismes nacionals en resolucions de l'ONU: ells que en tota la seva història no han fet cas de l'ONU ni una sola vegada! Les paraules d'aquell que va dir: "ai de vosaltres hipòcrites..." mai no han tingut més aplicació... Com si no sabéssim que França, el Regne Unit i Estats Units són els països que veten o voten negativament la majoria de les propostes de desarmament que es plantegen a votació en l'Assemblea General! Un únic exemple: Estats Units va votar negativament 8 de les 9 resolucions sobre desarmament nuclear proposades a votació(3). Iran i Corea Nord no van votar negativament a cap d'elles. On és, doncs, "l'eix del mal"?

Com a colofó afegirem que només unes Nacions Unides així podrien arreglar el fins avui (i qui sap si per sempre) insoluble problema d'Israel i Palestina: una de les majors vergonyes del nostre segle. Cal començar a proclamar que els majors i més avorribles antisemitistes són tots aquells que utilitzen l'holocaust com a argument per cometre ells els seus petits holocaustos, els que, des de 1968, han incomplert 32 resolucions de l'ONU sobre l'estatus de Jerusalem (sense que l'ONU tingui cap poder coercitiu sobre ells).

En resum: al camp del polític i del dret internacional "un altre món és molt possible" objectivament. És a més a més necessari. I si no existeix és tan sols per la resistència i la negativa dels poderosos de la terra i per l'ambició dels qui només aspiren a asseure's a la taula amb ells.

NOTES: (1) Olof Palme proposava a més a més que cap país per ric que sigui cotitzés més del 15% per evitar dependència de l'ONU respecte dels grans. (2) Aquí cal evocar sempre la barbàrie nord-americana quan el tribunal de la Haya va fallar contra el minat de ports a Nicaragua. (3) Però és que la despesa militar dels EUA supera tota la despesa mundial en ensenyament universitari i és 40 vegades superior al que els mateixos EUA dediquen a Ajuda Oficial al desenvolupament.